

Pronkssõduri ümarlaua koosoleku protokoll

Tallinn

12. september 2006 nr 2

Algus kell 16:00 ja lõpp kell 17.45

Koosoleku juhataja: Toomas Vitsut, Hardo Aasmäe

Protokollija: Jaanika Sõmmer

Võtsid osa: Inimõiguste Teabekeskus, Eesti Rindemeeste Ühendus ja Euroopa Sõjaveteranide Konföderatsioon, Eesti Veteranide Organisatsioonide Liit, Merelaevastiku Veteranide Klubi, Soome Sõjaveteranide Eesti Ühendus, Laskurkorpuse Veteranide Tallinna Klubi, Endiste Õpilaskorraldusvõitlejate Liit, Afganistani Sõjaveteranide Liit, Eesti Endiste Poliitvangide Loode Eesti Ühing, Öine Vahtkond, MTÜ Noorteühendus SIIN, Eesti Endiste Alaealiste Fasismivangide Liit, Eesti Vabadusvõitlejate Liit, Klenski Nimekiri, Eesti Vigastatud Sõjameeste Ühing, Ühiskondliku Leppe Sihtasutus, Tallinna Praostkond, Eesti Apostellik Administratuur, Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kirik, Rahvaliit, Sotsiaaldemokraatlik erakond, Keskerakond, Põhiseaduskomisjon, Eesti Vasakpartei, Mitte-eestlaste Integratsiooni Sihtasutus, Rahvaste Vähemuste Ühendus, II MS Osavõtjate Tallinna Ühing, Vene Kodanike Assotsiatsioon Eestis, Konstitutsiooni erakond, Eestimaa Vene Muinsuskaitse Selts

Puudusid: Muinsuskaitse Selts, Eesti Ohvitseride Liit, Eesti Tegutsevate Vene Kaasmaalaste Ühenduste Liit

Kutsutud: Põhja Politseiprefektuur

Koosoleku juhataja tutvustas päevakorda.

1. Lähtekohad ühisseisukoha kujundamiseks – Rahumeele Manifest
2. 22. september – Andres Truss
3. Korralduslikud küsimused

Päevakorra arutelu.

1. Lähtekohad ühisseisukoha kujundamiseks

Rahumeele manifest

Tagamaks Eesti inimeste heaolu, Eesti riigi ühtlast arengut ning Eesti positsioonide tugevnemist nii Euroopas kui mujal maailmas on oluline, et ükski Eesti elanik, erakond ega muu ühendus ei kasuta Teises Maailmasõjas langenud sõdurite monumendi teisaldamist Tõnismäelt oma poliitilises tegevuses.

22. augustil 2006. a. Tallinna Linnavolikogu juures tööd alustanud ümarlaval osalenud organisatsioonid tõdeavad, et Tallinnas Tõnismäel asuva haljasala ja sellel oleva mälestusmärgi tähendus ja tulevik on tekitanud vastuolusid, mis võivad lõhestada ühiskonda. Tunnetades vastutust üksteisemõistmise tagamise eest Eesti ühiskonnas, peavad ümarlaval osalejad oluliseks hinnata järgmisi väärtusi:

- demokraatliku ühiskonna aluseks on sallivus erinevate tõekspidamiste ja hinnangute suhtes. Jõuga ei saa ega tohi kellegi tõekspidamisi muuta;

- ümarlaud taunib mistahes tegevust, mis õhutab tüli erinevate sotsiaalsete kihtide, huvigruppide ning rahvuste vahel;
- mälestusmärgid on rajatud omas ajas kindlate ajalooliste sündmuste või isikute meenutamiseks. Kedagi ei saa keelata mäletamast ja mälestamast seda, mis talle on tähtis;
- erimeelsuste ja vastuolude puhul otsitakse lahendust võimalikult laiapõhjaliste kokkulepete abil;
- stabiilsus Eesti ühiskonnas ja riigi rahvusvaheline maine on tähtsam mistahes poliitilistest ambitsioonidest. Sellest lähtuvalt peame õigeks loobuda mistahes rahvuste vahelisi konflikte õhutavast tegevusest Tõnismäe mälestusmärgi ümbruses;
- II Maailmasõjas hukkunute mälestusmärgi ja selle juures asuva matmispaiga tulevik ei tohi riiwata ühiskonna üldtunnustatud tõekspidamisi ja demokraatliku Euroopa ajaloolisi väärtushinnanguid.

Kutsume üles kõiki kodurahust hoolivaid eestimaalasi hoiduma 22. septembril Tallinnas Tõnismäel asuva monumendiga seonduvatest mistahes aktsioonidest. Jätame Pronkssõduri üksinda leinama kõiki langenuid! Kutsume kõiki leinama viimases suures sõjas langenuid Siselinna kalmistule Tundmatu Sõduri monumendi juurde.

T.Vitsut: Kas Te aktsepteerite manifesti seisukohti?

1. Inimõiguste Teabekeskus

Vastus: viimane lause on ähmane ja sõltub sellest, mis see tähendab ja ega see ei ole manifesti ühegi punktiga vastuolus. Ei ole nõus manifestiga.

2. Eesti Rindemeeste Ühendus ja Euroopa Sõjaveteranide Konföderatsioon

Vastus: toetame.

3. Eesti Veteranide Organisatsioonide Liit

Vastus: toetame.

4. Laevastiku Veteranide Klubi

Vastus: toetame.

5. Soome Sõjaveteranide Eesti Ühendus

Vastus: oleme nõus.

6. Eesti Laskurkorpuse Veteranide Tallinna Klubi

Vastus: oleme nõus täielikult.

7. Endiste Õpilavabadusvõitlejate Liit

Vastus: mõningad seisukohad annab mitmeti tõlgendada, aga oleme nõus.

8. Afganistani Sõjaveteranide Liit

Vastus: oleme nõus.

9. Eesti Endiste Poliitvangide Loode Eesti Ühing

Vastus: oleme nõus.

10. Öine Vahtkond

Vastus: viimase lõiguga ei ole nõus, seega ei poolda ka manifesti täielikult.

11. MTÜ Noorteühendus SIIN

Vastus: viimane lõik (22. september). Tuleks lubada inimestel tuua lilli sellel aastapäeval. Ei ole manifestiga nõus.

12. Eesti Endiste Alaealiste Fašismivangide Liit

Vastus: nõus Klenskiga, et 5 ja 6 punkti peab täpsustama. Ei ole nõus manifesti viimase lausega.

13. Eesti Vabadusvõitlejate Liit

Vastus: selles osas oleme nõus, mis ei ole vastuolus meie 8. septembril 2006 esitatud ettepaneku sõnastusega.

14. Klenski Nimekiri

Vastus: me toetame 4 esimest põhimõtet, aga meil on täitsa eriseisukoht kahe viimase kohta, sest need on ebaselged. Näiteks punkt 5 teine lause "Sellest lähtuvalt peame õigeaks loobuda mistahes rahvuste vahelisi konflikte õhutavast tegevusest Tõnismäe mälestusmärgi ümbruses.". Esiteks miks ainult Tõnismäe mälestusmärgi ümbruses? Aga teistes kohtades? Teiseks, kes ja mis määrab, et mis tegevus õhutab rahvuste vahelisi konflikte? Seda võib teha ainult kohtus. Sisuliselt on see tagajärg. Kas konflikte siuliselt või juriidiliselt või keegi määrab seda subjektiivselt? Mis puudutab punkti 6 "II Maailmasõjas hukkunute mälestusmärgi ja selle juures asuva matmispaiga tulevik ei tohi riivata ühiskonna üldtunnustatud tõekspidamisi.". Mis on need ühiskonna üldtunnustatud tõekspidamised? Mis ühiskonnast on juttu? Me praegu elame Euroopa Liidus. Euroopa Liidus on omad seisukohad. Nagu meie teame on Eestis teised seisukohad. Kelle seisukohtadest peame kinni pidama?

Enne kui need 2 punkti ei saa sõnastuses täpsust ja selget pilti, seni ei ole meie poolt aktsepteeritud.

15. Eesti Vigastatud Sõjameeste Ühing

Vastus: manifesti seisukohad on sellised, mis ei vasta meie poolt esitatud arvamustele.

16. Ühiskondliku Leppe Sihtasutus

Vastus: toetame manifesti tingimusel, kui see on aluseks edasiste arutelude rahumeelsele arengule ning ei ole käsitletav lõppdokumendina.

17. Tallinna Praostkond

Vastus: toetame manifesti.

18. Eesti Apostellik Administratuur

Vastus: põhimõtteliselt toetame.

19. Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kirik

Vastus: sisuliselt manifesti vaimu ja lähtekohtadega nõus. 2 viimast punkti vajavad täpsustamist. Tekitab natukene muret, aga suunitlusega oleme nõus. Ebatäpsus alguses: "erakond ega muu ühendus ei kasuta Teises Maailmasõjas langenud sõdurite monumendi teisaldamist Tõnismäelt oma poliitilises tegevuses". Juurde lisada "teisaldamise teemad". Me ei aktsepteeri teisaldamist, kui sündinud fakti.

20. Rahvaliit

Vastus: seisukoht manifesti suhtes positiivne.

21. Sotsiaaldemokraatlik erakond

Vastus: toetame.

22. Keskerakond

Vastus: toetame.

23. Põhiseaduskomisjon

Vastus: toetame põhimõtteid ja lähtekohti, mis aitavad ümarlaulal jõuda sisulise lahenduseni ehk loovad selle aluspinnase.

24. Eesti Vasakpartei

Vastus: vasakpartei toetab manifesti, samas käsitleb seda mitte protsessi lõpuna, vaid väga vajaliku dokumendina selleks, et tagada lähitulevikus kodurahu Tallinna linnas. Samas jagab teatud kõhklusi ja kahtlusi, mida väljendas Klenski nimekiri ja ka Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kirik. Ettepanek olemasolevat teksti sellisena nagu ta on, 5 ettepanekut täiendada väga lühikese ja arvatavasti kõigile vastuvõetavat fraasiga "II Maailmasõjas hukkunute mälestusmärgi ja selle juures asuva matmispaiga tulevik ei tohi riivata ühiskonna üldtunnustatud tõekspidamisi" ja lisada juurde "ning demokraatliku Euroopa ajaloolisi väärtushinnanguid."

25. Mitte-eestlaste Integratsiooni Sihtasutus

Vastus: toetame manifesti.

26. Rahvaste Vähemuste Ühendus

Vastus: toetame manifesti.

27. II MS Osavõtjate Tallinna Ühing

Vastus: põhimõtteliselt oleme nõus.

28. Vene Kodanike Assotsiatsioon Eestis

Vastus: toetame.

29. Konstitutsiooni erakond

Vastus: ma olen hr Klenskiga ja hr Toomsaluga nõus. Viimasele lõigule oleme vastu. See on ebareaalne ning oleme viimaste punktide vastu.

30. Eestimaa Vene Muinsuskaitse Selts

Vastus: erinevate sotsiaalsete kihtide ja huvigruppide punkt ei puutu asjasse. Kolmas punkt - kedagi ei saa keelata mälestamast ja mäletamast seda, mis talle on tähtis. Peab olema kooskõlas Euroopa väärtustega. 4 ja 5 punktiga oleme nõus. 6 punkt nõuab täpsustamist Eesti ühiskonnas. Mis ühiskonnast jutt on? Viimane lõik ei ole reaalne. Üldine hoiak positiivne, aga see ei tähenda, et me oleme kõige nõus.

H. Aasmäe: kõik need, kes ütlesid jah, palume tulla allkirjastama manifesti.

H. Aasmäe: kes ei kirjutanud alla, kellel olid vastuväited manifestile, kellele miski asi ei meeldinud, kõige lihtsam on mitte alla kirjutada. See on väga kindel positsioon ja sellepärast ei tasuks väga muretseda. Maailm on niivõrd eripärane, et mitte kõik ei kirjuta kõikidele asjadele alla, inimesed saavad asjadest erinevalt aru. Seda võtame täiesti endast mõistetavana ning see ei takista meil koos jätkama selle asja arutelu ümarlaulal.

2. 22. september

H. Aasmäe: peale Tallinna linna on olemas ka riik. Selleks, et oleksime kõik ühtemoodi aru saanud mismoodi riik on oma meetmeid kavandanud tänase seisuga 22. septembriks, oleme siia kutsunud Põhja Politseiprefektuuri esindaja Andres Trussi.

A. Truss: 27. mail tegi siseminister esildise, mis kehtestas monumendi juures avalike koosolekute keelu. Ministri esildise aluseks olid konkreetsed õigusvastased teod. Ühelt poolt ausamba rüvetamine, kus kolm noort meesterahvast otsustasid monumendi värviga üle valada. Järgnevalt loopisid kaks noormeest seda mädamunadega ja lõhkusid. Lisaks mitmed avaliku korra rikkumised. Esildisele on õigusliku hinnangu andnud õiguskantsler ja tunnistas selle põhiseadusega kooskõlas olevaks. Põhja politsei eelkõige ja kesklinna politsei osakond on organiseerinud ööpäevaringse mehitatud valve nimetatud piirkonnas, kehtestanud monumendi ümbrusesse ohutsooni ja piiritlenud selle politseilindiga. Meedia kaudu on selgitatud miks see lint vajalik on. Lint on meie kõigi, ka teie enda, teie lähedaste, sugulaste ja tuttavate jne turvalisuse, tervise ja elu kaitseks. Kahjuks on ühiskonnas äärmuslikke tulipäid, kes oma mõtlematu ja ühest emotsioonist tingitud käitumisega võivad vallandada sellise laviini, milliseid näiteid me ei pea otsima väga kaugest minevikust. Piisab meenutada lähiaja Prantsuse suuri massirahutusi ja Lihula sündmusi. Hetkel tundub see kaugel ja võõras, kuid selliste sündmuste vallandumiseks piisab ühest väikesest sädemest. Kindlasti oli see säde maikuu väga teravalt õhus. Paljuski tänu teie mõistvale ja eelkõige vaimsele tegevusele on see säde hoitud tuha all, kuid ta lõõgab. Ka siin saalis on vastaspooled, kuid intelligentsete inimestena suudate te väljendada seda suulises vormis. Kõik ühiskonna liikmed, teie poolehoidjad või mõtete järgijad ei suuda seda teha. Seetõttu on politsei 22. septembriks üsna jõuliselt oma tegevust politseioperatsiooni raames planeerinud. Seda kogu kesklinna territooriumil, sh mitte ainult Tõnismäe monumendi juures.

Klenski Nimekiri: kas võib tõlgendada seaduserikkumisena, kui inimesed tulevad 22. septembril ja panevad lilled monumendi juurde?

A. Truss: politsei ohutsooni visualiseerimiseks on tõmmatud monumendi teatavasse piirkonda lint ümber. Niikaua kui püsib lint on iga sisenemine, ilma vastava politsei ametniku loata rikkumine, sh ka avaliku koosoleku seaduse vastane tegevus. Ehk praeguse hetkeni ei ole siseminister ega Vabariigi Valitsus tühistanud esildist ja nimetatud esildisega on meelevaldamine nimetatud kolmnurgas keelatud.

Afganistani Sõjaveteranide Liit: kas on sügavamalt uuritud, kes seaduskorda rikkusid 20. mail ja hiljem, missugused jõud selle taga seisid? Möödunud aastal tähistati 60. aastat võidupäevast, kõik oli rahulik. Nüüd mitte 9. mail, aga 20. mail oli demonstratsioon, kus rüvetati mälestusmärki. Arvan, et need, kes karistada said olid „nukud”, aga kes on nende „nukkude” juhid? Oskate midagi selles suhtes öelda.

A. Truss: kui te väidate, et hr Madison jne on „nukud”, siis on see teie väide. Konkreetsed isikud ja nende nimed on menetluse raames meediast läbi käinud. Nende tegevuste suhtes on alustatud kriminaal- või väärteomenetlusi. Menetluse käigus selgub tõde, vastavalt isikute antud ütlustest. Kui nad peavad ennast „nukkudeks”, kindlasti räägivad nad „nuku” niiditõmbajatest.

A. Truss: teatavasti Eesti Vabariigis järelvalvet kriminaalmenetluse seadustiku üle teostab prokuratuur. Kui te ei ole rahul Põhja Poliseiprefektuuri või Eesti Politsei tegevusega laiemalt selles küsimuses, siis on teil alati õigus pöörduda järelvalveorgani, prokuratuuri poole. Esitada oma täiendavad materjalid või täiendavad seisukohad/nõudmised, neid kontrollitakse ja kui leiab tõepoolest kinnitust teie väide, siis antakse väga konkreetsed juhised politseile edasiseks tegetsemiseks.

3. Korralduslikud küsimused

T. Vitsut: meil on olnud päris palju erinevaid nägemusi sellest, mis on ajaloos monumendi juures toimunud. Ettepanek, et järgmiseks korraks valime välja spetsialistid, kes asja selgeks teeksid, tuleksid ja kannaksid meile arhiivimaterjalide põhjal ette, mis monumendi juures on toimunud. Ma pean silmas eriti seda, et sinna on maetud erinevatesse paikadesse inimesi, kuid keegi täpselt ei tea kuhu nad on maetud. Kas nad on maetud bussipeatusesse või monumendile lähemale? Teeksimel selgeks kes on sinna maetud, kui palju inimesi on maetud. Teiseks on palju juriidilisi küsimusi. Eesti on seotud mitmete rahvusvaheliste konventsioonidega. Kuidas kõik need ettepanekud, mis puudutavad sinna maetud inimesi on seotud rahvusvaheliste konventsioonidega? Kuidas peaksime õiguslikult sellesse suhtuma? Järgmine kord kutsume kohale kaks spetsialisti, kes oleksid kompetentsed selles suhtes vastama ning peale spetsialistide esinemist saaksite nii küsida kui ka ise seisukoha võtta.

Rahvaste Vähemuste Ühendus: see on hea mõte, et kutsume ajaloolased, kes võivad vastata meie küsimustele. Näiteks dokumendis, mis tehti välisministeeriumi tellimusel, alustati mälestusmärgist Tõnismäel. Palve, et kui inimesed tulevad meie ümarlauale, et nad ei oleks ühes idees kinni ja peavad palju teadma.

T. Vitsut: spetsialistid, keda me siia kutsume, ei tule siia oma poliitilist nägemust andma, vaid fakte esitama.

Eesti Vasakpartei: ettepanek tulevase töö jaoks ei pea silmas järgmist kokkusaamist. Täna me manifestis tegime olulise sammu. Nimelt aktsepteerisime demokraatliku Euroopa ajaloolisi väärtushinnanguid II MS. Paluda ajaloo ja õigusteaduse vastav spetsialist, kes selgitaks meile kõigile teaduslikus keeles Euroopalikke ajaloolisi väärtushinnanguid II MS.

Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kirik: järgmine kord kui kokku saame peaksime enne kinnitama reeglendi - mitu minutit iga inimene esineb. Mitte arutada manifeste või dokumente, mida me ei ole enne näinud vähemalt nädal aega. Palun eesti ja vene keele sünkroontõlget, see on vajalik selleks, et inimesed, kes ei valda eesti keelt, oleksid kursis sellega, mida arutatakse.

Klenski Nimekiri: idee on silmatorkav, et kutsuda ajaloolased ja juristid. Kui seda tehakse, siis tuleb kutsuda alternatiivsete seisukohtadega ajaloolased ja juristid, siis me teame, mis Eestis valitseb viimased, eriti 5 aastat. Kui on olemas ja kui teie ei leia, siis võiksite pöörduda osavõtjate poole, nad leiavad need ajaloolased või juristid, kellel on mõnevõrra teine seisukoht, kui seda on organisaatoritel.

Otsustati:

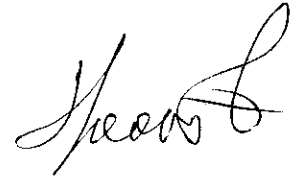
Järgmine ümarlaua koosolek toimub 17. oktoobril kell 16.00 Tallinna Linnavolikogu III korruse saalis.

Toomas Vitsut
Koosoleku juhataja

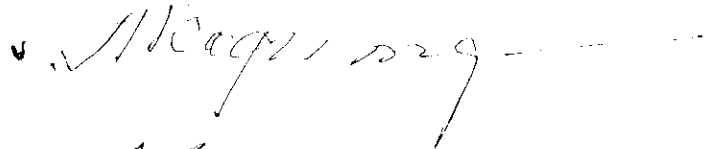
Hardo Aasmäe
Koosoleku juhataja

Inimõiguste Teabekeskus

Eesti Rindemeeste Ühendus ja Euroopa Sõjaveteranide Konföderatsioon

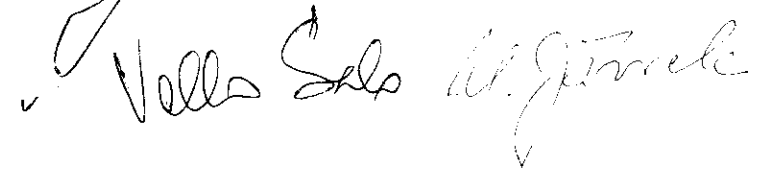
Eesti Veteranide Organisatsioonide Liit

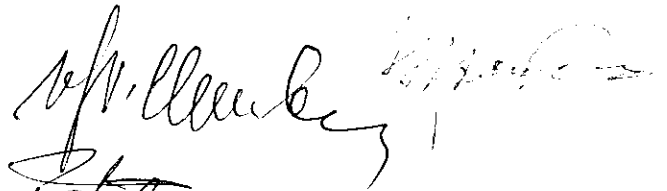
Merelaevastiku Veteranide Klubi

Soome Sõjaveteranide Eesti Ühendus

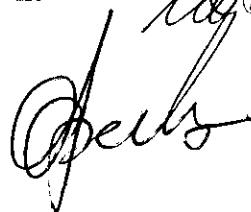
Eesti Laskurkorpuse Veteranide Tallinna Klubi

Eesti Endiste Õpilaskorraldajate Liit

Afganistani Sõjaveteranide Liit

Eesti Endiste Poliitvangide Loode Eesti Ühing

Õine Vahtkond

MTÜ Noorteühendus SIIN

Eesti Endiste Alaealiste Fašismivangide Liit

Eesti Vabadusvõitlejate Liit

Klenski Nimekiri

Eesti Vigastatud Sõjameeste Ühing

Ühiskondliku Leppe Sihtasutus

Tallinna Praostkond

Eesti Apostellik Administratuur

Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kirik

Rahvaliit

Sotsiaaldemokraatlik erakond

Keskerakond

Põhiseaduskomisjon

Eesti Vasakpartei

Mitte-estlaste Integratsiooni Sihtasutus

Rahvaste Vähemuste Ühendus

II MS Osavõtjate Tallinna Ühing

1000700 har

Vene Kodanike Assotsiatsioon Eestis

Konstitutsiooni erakond

Eestimaa Vene Muinsuskaitse Selts

*12.10.06 protokoll olen saanud
Mä — 170006*